

Številka: U-I-144/19-16

Datum: 4. 7. 2019

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo skupine poslancev Državnega zbora, na seji 4. julija 2019

sklenilo:

- 1. Do končne odločitve Ustavnega sodišča se zadrži izvrševanje 150.a člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 66/17 in 22/19).**
- 2. Predlog, naj se do končne odločitve zadrži izvrševanje tretjega in sedmega odstavka 148. člena ter 149.b, 149.c in 156. člena Zakona o kazenskem postopku, se zavrne.**
- 3. O predlogu za zadržanje izvrševanja druge povedi prvega odstavka 216. člena Zakona o kazenskem postopku bo Ustavno sodišče odločilo posebej.**

OBRAZLOŽITEV

A.

- Skupina poslancev Državnega zbora (v nadaljevanju predlagatelj) izpodbija tretji in sedmi odstavek 148. člena, 149.b, 149.c, 149.č, 150.a in 156. člen ter drugo poved prvega odstavka 216. člena Zakona o kazenskem postopku (v nadaljevanju ZKP). Izpodbijani ureditvi očita kršitev 2., 8., 14., 15., 22., 23., 35., 36. in 153. člena Ustave, 8. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP) in 12. člena Splošne deklaracije človekovih pravic.
- Predlaga, naj Ustavno sodišče zadevo obravnava absolutno prednostno in naj do končne odločitve zadrži izvrševanje tretjega in sedmega odstavka 148. člena, 149.b,

149.c in 156. člena ter druge povedi prvega odstavka 216. člena ZKP. Zatrjuje, da bi z njihovim izvrševanjem nastale težko popravljive škodljive posledice in da zadržanje njihovega izvrševanja ne bi povzročilo nobenih škodljivih posledic, saj bi se prikriti preiskovalni ukrepi in hišne preiskave izvajali na podlagi prej veljavnih določb ZKP.

3. Državni zbor je odgovoril na predlog za začasno zadržanje izvrševanja izpodbijanih določb. Predlaga zavrnitev predloga. Med drugim navaja, da so navedbe predlagatelja o možnosti nastanka škodljivih posledic posplošene, da je mogoče varstvo pravic prizadetih oseb, zlasti pri izvrševanju 148., 149.b, 149.c in 156. člena ZKP, zagotoviti s pravnimi sredstvi znotraj samega kazenskega postopka in da bi z zadržanjem izvrševanja izpodbijane ureditve lahko nastala pravna praznina.

4. Mnenje o predlogu je dala Vlada. Meni, da je predlog za zadržanje izvrševanja izpodbijanih določb neutemeljen. Pojasnjuje, da izpodbijane določbe večinoma dopolnjujejo že veljavno ureditev, da v pravni red vnašajo višjo stopnjo jasnosti in določnosti, da se z njimi odpravljajo težave, zaznane v praksi, in da so usklajene z zahtevami, izhajajočimi iz ustavnosodne presoje, prakse Evropskega sodišča za človekove pravice in Sodišča Evropske unije, predvsem pa temeljijo na načelu sorazmernosti.

5. Odgovor Državnega zbora in mnenje Vlade je Ustavno sodišče poslalo predlagatelju zahteve, ki nanju ni odgovoril.

B.

6. Na podlagi prvega odstavka 39. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) sme Ustavno sodišče do končne odločitve v celoti ali delno zadržati izvršitev zakona, če bi zaradi njegovega izvrševanja lahko nastale težko popravljive škodljive posledice. Kadar Ustavno sodišče odloča o zadržanju izvrševanja izpodbijanega predpisa, vselej tehta med škodljivimi posledicami, ki bi jih povzročilo izvrševanje morebiti protiustavnega predpisa, in med škodljivimi posledicami, ki bi nastale, če se morebiti ustavnoskladne izpodbijane določbe začasno ne bi izvrševale.

7. Po ustaljeni ustavnosodni presoji pomeni vsako zbiranje in obdelovanje osebnih podatkov poseg v pravico do varstva osebnih podatkov.¹ To samo po sebi še ne utemelji nastanka težko popravljivih škodljivih posledic. So pa te posledice izkazane v primeru, če bi se policija lahko seznanila s številnimi podatki iz zasebnega življenja posameznikov, če so ti podatki lahko podlaga za nadaljnje invazivne posege države v človekove pravice in

¹ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-238/99 z dne 9. 11. 2000 (Uradni list RS, št. 113/2000, in OdlUS IX, 257) in sklep Ustavnega sodišča št. U-I-152/17 z dne 6. 12. 2017.

temeljne svoboščine in če gre za obdelavo osebnih podatkov širokega kroga posameznikov.²

8. Spremenjeni 149.b člen (pridobivanje prometnih podatkov), deloma spremenjeni 156. člen (pridobivanje bančnih in podobnih podatkov) ter novi 149.c člen ZKP (zavarovanje prometnih podatkov) urejajo tako imenovane prikrite preiskovalne ukrepe, ki omogočajo zbiranje in obdelovanje osebnih podatkov iz zasebnega življenja posameznikov. Ti podatki so lahko podlaga za nadaljnje invazivne posege države v človekove pravice in temeljne svoboščine, nanašajo pa se lahko na širši krog posameznikov. Zato Ustavno sodišče ob predpostavki, da bi se v ustavnosodni presoji izkazala neskladnost izpodbijanih določb z Ustavo, ocenjuje, da bi izvrševanje teh določb lahko povzročilo težko popravljive škodljive posledice.

9. Težko popravljive škodljive posledice bi po drugi strani lahko nastale tudi z zadržanjem izvrševanja izpodbijanih določb, če bi se izkazalo, da niso v neskladju z Ustavo. Nemožnost uporabe pooblastil za izvrševanje prikritih preiskovalnih ukrepov bi namreč izrazito negativno vplivala na možnosti državnih organov za uresničevanje javnega interesa po kazenskem pregonu storilcev kaznivih dejanj in s tem na varstvo pravic žrtev in drugih posameznikov do osebnega dostojanstva in varnosti iz 34. člena Ustave.³

10. Ustavno sodišče ugotavlja, da tako v primeru izvrševanja morebiti protiustavnih izpodbijanih določb kot v primeru zadržanja njihovega izvajanja lahko nastanejo primerljive težko popravljive posledice. Zato je Ustavno sodišče zavrnilo predlog za zadržanje izvrševanja izpodbijanih določb (2. točka izreka).

11. Predlagatelji izpodbijajo 150.a člen ZKP (uporaba tehničnih sredstev za nadzor signala mobilne telefonije), ne da bi predlagali zadržanje njegovega izvrševanja. Ukrep je lahko podlaga za nadaljnje invazivne posege države v človekove pravice in temeljne svoboščine (med drugim omogoča tudi izvedbo drugih prikritih preiskovalnih ukrepov, ki jih sicer ne bi bilo mogoče izvesti ali katerih izvedba bi bila precej otežena). Ukrep omogoča izrazito neosredotočeno zbiranje in obdelovanje številnih osebnih podatkov iz zasebnega življenja širokega kroga posameznikov.⁴ Prav v teh lastnostih, katerih posledica je poudarjena invazivnost posegov, ki jih omogoča, se ukrep bistveno razlikuje od ostalih predhodno navedenih ukrepov. Zato Ustavno sodišče ocenjuje, da bi izvrševanje 150.a člena ZKP lahko povzročilo težko popravljive škodljive posledice, ki bi bile iz opisanih razlogov znatno hujše od posledic, vezanih na zadržanje izvrševanja izpodbijane določbe (opisanih v 9. točki obrazložitve tega sklepa). Zato je izvrševanje izpodbijane določbe zadržalo po uradni dolžnosti (1. točka izreka).

² Sklep Ustavnega sodišča št. U-I-152/17.

³ Primerjaj sklep Ustavnega sodišča št. U-I-462/18 z dne 13. 12. 2018 (Uradni list RS, št. 1/19).

⁴ P. Gorkič, Sodobni prikriti preiskovalni ukrepi, prvič: lovilec IMSI. Revija Odvetnik, št. 65 (2014), str. 47 in 48.

12. O predlogu za zadržanje izvrševanja druge povedi prvega odstavka 216. člena ZKP bo Ustavno sodišče odločilo posebej (3. točka izreka).

13. Ustavno sodišče je sklenilo, da bo zadevo obravnavalo absolutno prednostno.

C.

14. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi prvega in drugega odstavka 39. člena ZUstS ter tretje alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Marijan Pavčnik, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sklep je sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik